

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Dato: 22. april 2014
Kontor: Sikkerheds- og Forebyggelseskontoret
Sagsbeh: Rasmus Krogh Pedersen
Sagsnr.: 2014-0035-0218
Dok.: 1063461

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål Å-AB
fra Folketingets Retsudvalg den 29. april 2014

Samrådsspørgsmål Å:

"Vil ministrene redegøre for regeringens holdning til, at den amerikanske efterretningstjeneste NSA i et dokument omtalt i Dagbladet Information 30. januar 2014 tilkendegiver, at "signals intelligence" vil spille en vigtig rolle i forhold til at holde USA's forhandlere velinformeret under COP 15-topmødet i 2009, og til at meget tyder på, at NSA op til topmødet gennem elektronisk overvågning har opsnappet fortrolige dokumenter, som den danske regering ikke ønskede at udlevere, samt give en vurdering af de mulige konsekvenser for udfaldet af COP 15 i lyset af Informations seneste afsløringer?"

Samrådsspørgsmål AA:

"Vil ministrene på baggrund af den amerikanske ambassadør Rufus Giffords udtalelser i DR 2's Deadline 19. januar 2014 redegøre for deres vurdering af, hvorvidt det er sandsynligt, at statsministerens kommunikation på e-mail og telefon overvåges af en eller flere amerikanske efterret-

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

ningstjenester, og for om de vil tage initiativ til at søge spørgsmålet afklaret?”

Samrådsspørgsmål AB:

”Vil ministrene redegøre for regeringens holdning til, at den amerikanske efterretningstjeneste NSA tilsyneladende overvåger e-mail-kommunikation og indsamler elektroniske adressebøger via bl.a. hotmail- og gmail-adresser over hele verden som omtalt bl.a. i Washington Post 15. oktober 2013. http://www.washingtonpost.com/world/national-security/nsa-collects-millions-of-email-address-books-globally/2013/10/14/8e58b5be-34f9-11e3-80c6-7e6dd8d22d8f_story.html”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Pernille Skipper (EL).

Indledning

1. Det overordnede tema for de tre samrådsspørgsmål er amerikansk overvågning.

Jeg har afgivet skriftlige svar på en række spørgsmål fra Retsudvalget om emnet. Og jeg har sammen med statsministeren og forsvarsministeren deltaget i en forespørgselsdebat om emnet den 30. januar 2014.

Min tale i dag vil derfor i sagens natur indeholde en række gentagelser af det, som jeg allerede har oplyst i svar på udvalgsspørgsmål og under forespørgselsdebatten.

2. Lad mig indledningsvis – som overordnet svar på samrådsspørgsmålene – slå fast, at PET ikke har grund til at tro, at amerikanske efterretningsaktiviteter på ulovlig vis er rettet mod Danmark eller danske interesser.

Inden jeg går over til at besvare de stillede spørgsmål, vil jeg kort redegøre for spionagetruslen mod Danmark, og for indsatsen mod spionage, som varetages af PET.

Aktuelt billede af spionage mod Danmark

3. PET vurderer, at en række lande i dag aktivt driver spionage mod Danmark og danske interesser i udlandet.

Blandt andet er fremmede efterretningstjenester interesserede i at indhente informationer om eksempelvis forsvars- og sikkerhedsforhold, indenrigs- og udenrigspolitik, økonomi og Danmarks og andre landes holdning til internationale sammenslutninger som f.eks. EU og NATO.

Der er også interesse for at indhente tekniske og videnskabelige oplysninger om forskning fra diverse højere læreanstalter og private virksomheder – såkaldt industrispionage.

4. Så når der kun har været meget få offentlige sager om spionage mod Danmark, kan det altså ikke tages til udtryk for, at spionage ikke forekommer herhjemme.

Det tror jeg egentlig heller ikke er overraskende for nogen.

Jeg har ikke mulighed for i dag at gå nærmere ind i konkrete tilfælde af spionage. Men jeg kan forsikre om, at PET er meget opmærksomme på området.

Politiets Efterretningstjenestes indsats

5. PET har til opgave at identificere, forebygge og modvirke foretagender og handlinger, der udgør eller vil kunne udgøre en fare for Danmark som et selvstændigt, demokratisk og sikkert samfund.

Efterretningstjenesten skal gennem sin virksomhed skabe grundlag for, at blandt andet udenlandske efterretningstjenesters spionage mod Danmark eller danske interesser kan identificeres og håndteres så tidligt og effektivt som muligt.

Det er en opgave, som er blandt kerneområderne for efterretningstjenestens virksomhed.

6. Jeg håber, at der er forståelse for, at jeg ikke i dag kan gå i detaljer med efterretningstjenestens konkrete tiltag over for spionage.

Jeg kan dog mere generelt oplyse, at indsatsen i vidt omfang er forebyggende.

Efterretningstjenesten afholder blandt andet præventive samtaler med virksomheder, institutioner eller enkeltpersoner, der antages at ville udgøre et mål for en fremmed efterretningstjeneste.

7. Efterretningstjenesten har i en række tilfælde forhindret, at sager har udviklet sig til alvorlige spionagesager.

I disse tilfælde har efterretningstjenesten afbrudt forløb, der var ved at udvikle sig til spionage, f.eks. ved at gøre opmærksom på, at tjenesten var vidende om aktiviteter, der kunne udgøre en overtrædelse af straffelovens spionagebestemmelser.

8. Som led i den retshåndhavende indsats mod spionage anvender efterretningstjenesten de samme efterforskningsmetoder som det øvrige politi.

Det drejer sig f.eks. om afhøringer, ransagninger og indgreb i meddelelseshemmeligheden, herunder telefonaflytninger.

Efterretningstjenesten har også mulighed for at indhente oplysninger gennem overvågning og kilder i relevante miljøer og personkredse.

9. Alt i alt har vi et robust og effektivt beredskab mod spionage. Og jeg er helt tryk ved den indsats, som PET yder på området.

Samrådsspørgsmålene

10. Jeg vil nu vende mig mod dagens samrådsspørgsmål.

Med samrådsspørgsmålene ønskes en redegørelse for regeringens holdning til tre forskellige mediehistorier om amerikansk overvågning.

11. Samrådsspørgsmål Å handler om FN's klimatopmøde – COP15 – der som bekendt blev holdt i Bella Centret i 2009.

Jeg kan henvise til, at forsvarsministeren har slået fast, at der ikke er noget i Informations artikler, som ændrer på, at vores efterretningstjenester ikke har oplysninger, der giver grundlag for at antage, at amerikanske efterretningsaktiviteter på ulovlig vis er rettet mod Danmark.

Jeg har aftalt med forsvarsministeren, at han i sin tale vil komme nærmere ind på COP15 og samrådsspørgsmål Å.

12. Samrådsspørgsmål AA handler om overvågning af statsministerens kommunikation på e-mail og telefon.

Jeg har for nylig besvaret spørgsmål nr. 544 fra Folketingets Retsudvalg om samme emne.

Af besvarelsen fremgår blandt andet, at PET specifikt har udtalt, at tjenesten ikke har grundlag for at antage, at amerikanske efterretningsaktiviteter på ulovlig vis er eller har været rettet mod danske ministre eller

medlemmer af Folketinget.

Jeg kan i det hele henholde mig til denne besvarelse.

13. Samrådsspørgsmål AB handler om overvågning af e-mails over hele verden via blandt andet hotmail.

Jeg har aftalt med forsvarsministeren, at han vil komme ind på dette spørgsmål i sin tale.

Hvad bygger PET sine vurderinger på

14. Som sagt kan jeg – som overordnet svar på spørgsmålene – slå fast, at PET ikke har grund til at tro, at amerikanske efterretningsaktiviteter på ulovlig vis er rettet mod Danmark eller danske interesser.

Men jeg kan godt forstå, at mange er bekymrede over historierne i medierne om amerikansk overvågning.

Jeg kan også godt forstå, at det – for nogen – kan se ud som om regeringen stædigt holder fast i det samme omkvæd uden at skele til de historier, der kører i medierne.

15. Men sådan er det naturligvis ikke. Lad mig derfor kort skitsere, hvordan vi griber disse sager an.

Vores efterretningstjenester følger naturligvis løbende de historier, der bringes i medierne, og vurderer, hvad der er op og ned i de påstande og dokumenter, som bringes frem. Det sker blandt andet på baggrund af en god og tæt dialog med tjenester i andre lande.

Det er blandt andet på grundlag af den dialog, at vi fra regeringens og tjenesternes side kan stå ved de udtalelser, vi er kommet med.

16. Samtidig er det vigtigt at forstå, at efterretningsspørgsmål hverken kan eller skal håndteres i det åbne rum. De håndteres af efterretningstjenesterne, som holder regeringen informeret.

Lad mig samtidig minde om, at der findes et særligt udvalg i Folketinget – Kontroludvalget – som har indseende med efterretningstjenesterne.

17. Som regering kan vi altså lægge vores konklusion åbent frem. Men vi kan ikke offentligt gå igennem alle mellemregningerne.

Det vil ganske enkelt skade PETs muligheder for at fungere som en effektiv efterretningstjeneste, hvis jeg gav mig til at fortælle om specifikke detaljer i tjenestens arbejde.

Samtidig vil det kompromittere forholdet til udenlandske efterretningstjenester, som er helt afgørende for vores efterretningstjenester – og for Danmarks sikkerhed.

Ingen af delene er i Danmarks interesse, og det er jeg sikker på, at de fleste kan forstå.

Afrunding

18. Lad mig afslutningsvis kort opsummere mine bemærkninger om sagen:

Indsatsen mod spionage er et af kerneområderne for PET.

Vores efterretningstjenester følger løbende de historier, der bringes i medierne, og vurderer, hvad der er op og ned i de påstande og dokumenter, som bringes frem. Det sker blandt andet på baggrund af en god og tæt dialog med tjenester i andre lande.

Og det er blandt andet på det grundlag, at vi kan fastholde, at der ikke er grund til at tro, at amerikanske efterretningsaktiviteter på ulovlig vis er rettet mod Danmark eller danske interesser.

Tak for ordet.